

Self Assessment: een volgende stap naar ongehinderde logistiek

Een verkenning naar de mogelijkheden van Self Assessment

L. Vocks MSc
E.G. Bakker LL.M.
Prof. dr. W. de Wit
M. Koolen MSc

Maart 2020

Erasmus
School of
Law

Douane
Belastingdienst

This report is part of the research project 'Kansen van het UCC (DOUANE WETBOEK VAN DE UNIE – DWU) voor de BV Nederland' which is supported by NWO and TKI Dinalog under project number 439.16.610.

Inleiding

Door de introductie van het Douane Wetboek van de Unie (DWU) in mei 2016, verandert de wijze waarop douaneaangiftes worden gedaan. Dit heeft grote consequenties, met name voor Nederlandse bedrijven, door de rol die zij spelen bij de distributie van goederen binnen de EU en vanwege en aantal specifieke douanevereenvoudigingen die voorheen binnen Nederland ontwikkeld waren.

Een consortium bestaande van Fontys Hogeschool, Erasmus Universiteit, TU/e, TUD, KPMG Meijburg & Co, PWC, E&Y, Deloitte en de Nederlandse douane, heeft onderzocht welke mogelijkheden het DWU biedt om op innovatieve wijze aangiftes te doen. Binnen het project is gezocht is naar mogelijkheden om **planbare logistiek, korte doorlooptijden aan de grens en vermindering van de administratieve lasten** voor het bedrijfsleven te realiseren. Aan de andere kant moet natuurlijk **compliance belastingheffing en invoerprocedures** ook gewaarborgd zijn. Het consortium verwacht dat Self Assessment (SA), zoals beschreven in artikel 185 DWU, hiervoor een uitkomst kan zijn: planbare logistiek en waarborging van compliant handelen door bedrijven.

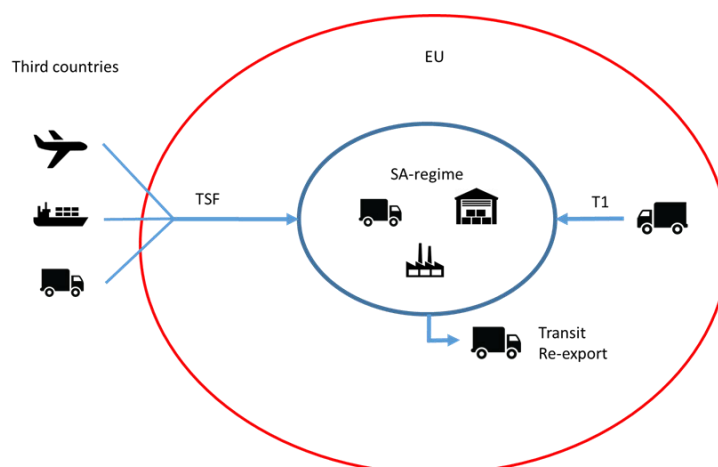
Dit paper geeft een samenvatting op hoofdlijnen van de resultaten van het onderzoeksproject 'Kansen van het UCC voor de BV Nederland' voor een bredere publiek, op basis van – en ontleend aan - binnen het project gegenereerde onderzoeksrapporten¹.

Vereenvoudiging van douaneformaliteiten met Self Assessment

Het basisidee van Self Assessment (SA), zoals het consortium dit ziet, is bewezen betrouwbaarheid. Alleen die bedrijven die bewezen hebben compliant te handelen komen in aanmerking voor een SA-vergunning. Deze SA-vergunning is dus als het ware een AEO in het kwadraat. Het consortium verwacht daarom niet alle huidige AEO bedrijven of bedrijven met een GPA-vergunning (Geautomatiseerde Periodieke Aangifte) zullen in staat zijn te voldoen aan de eisen die de SA-vergunning stelt.

Het SA concept waar naar gestreefd wordt, ziet er als volgt uit²:

- Niet unie-goederen worden aangegeven voor Self Assessment. Hiermee kunnen dus douaneprocedures (zoals Transit) of Tijdelijke Opslag beëindigd worden. Zie onderstaande figuur.

¹ (Bakker, Vocks, De Wit, & Koolen, 2020), (Koolen & Vocks, 2020)

² (Bakker, Vocks, De Wit, & Koolen, 2020)

- In de vergunning staat beschreven welke handelingen deel uitmaken van de vergunning. Dit kunnen transport (bepaalde trajecten), opslag (bepaalde locatie) en/of specifieke productiebewerkingen zijn. Nadat niet-unie goederen zijn aangegeven voor SA, mag de economisch operator de goederen transporteren, opslaan of bewerken, zonder de douane hiervan op de hoogte te stellen indien dit binnen de scope van de vergunning valt.
- SA wordt beëindigd door goederen (na verkoop) aan te geven voor wederuitvoer, transit of door de periodieke eindaangifte.
- Periodiek (bijvoorbeeld een maand) geeft de economisch operator een eindopgave met alle de te betalen invoerrechten. Deze opgave is vergelijkbaar met de Nederlandse Btw-aangifte. In onderstaande tabel is aangegeven hoe dit eruit kan zien.

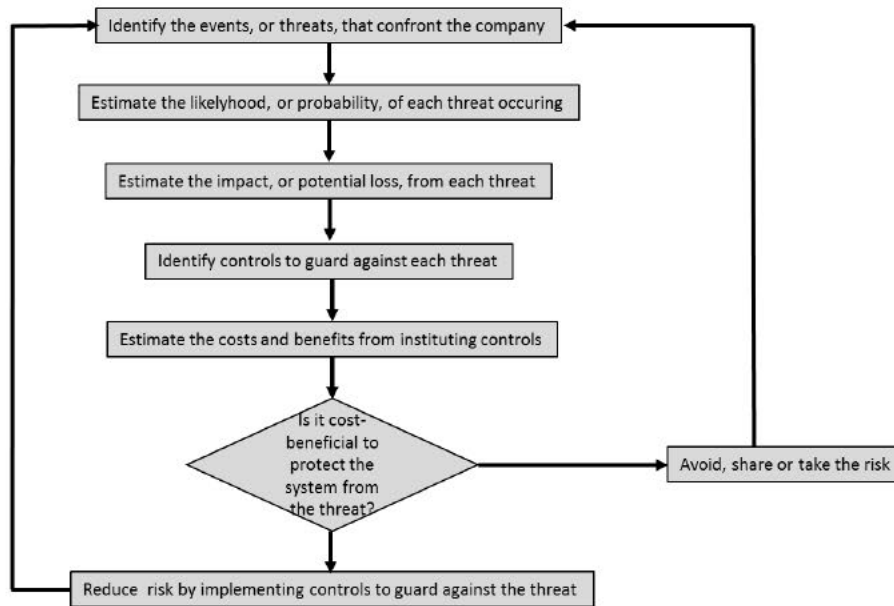
Invoerrechten periode XXX
Totaal aantal binnenkomende zendingen periode XXX
Totaal bedrag gerelateerde douanewaarde periode XXX
Totaal bedrag douanewaarde van goederen die in het vrije verkeer zijn gebracht in periode XXX
Totaal bedrag douanewaarde van goederen die onder het SA regime blijven periode XXX
Totaal bedrag douanewaarde van de niet-unie goederen die doorverkocht zijn
Totaal bedrag de te betalen invoerrechten periode XXX, uitgesplitst in douanerechten, anti dumping, compenserende rechten, en andere handelsregulerende rechten

Compliance Assurance bij Self Assessment

Het compliant handelen door bedrijven wordt op drie niveaus gewaarborgd³:

1. Voorwaardelijk: Het DWU, uitvoeringsverordening en de gedelegeerde verordening sommen al enkele voorwaardes op, waaraan een bedrijf moet voldoen. Eén daarvan is het hebben van een AEO C vergunning.
2. Bij de vergunningaanvraag: Compliant handelen door het bedrijf kan alleen gewaarborgd worden door scherp in beeld te hebben welke compliance risico's het bedrijf loopt, zowel intern als extern, op niet-compliant handelen en hoe het bedrijf deze risico's afgedekt heeft in de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Risico-assessment is een belangrijk onderdeel in deze fase, zoals in onderstaande tabel opgenomen.

³ (Bakker, Vocks, De Wit, & Koolen, 2020)

Een combinatie van de waarschijnlijkheid/ kans en impact van risico's is in onderstaande tabel opgenomen⁴.

Impact/ kans	Lage impact	Impact	Hoge impact
Hoge kans			Risico's waarvoor controle maatregelen genomen moeten worden
Kans			
Lage kans	Risico's waarvoor controle maatregelen minder urgent zijn		

Bovenstaande tabel kan gebruikt worden om risico's te waarderen en vormen een argumentatie voor de te nemen maatregelen. Als de kans hoog is dat een risico optreedt en de impact ook hoog is, rechtvaardigt dit (hoge) investeringen in controle maatregelen. Bij een lage kans en lage impact, rechtvaardigt dit ook om geen controle maatregelen te nemen of maatregelen die geen kosten veroorzaken.

3. Future-proof vertrouwen: De wereld verandert, risico's veranderen. Het bedrijf moet ook aangeven hoe het inspeelt op deze veranderende risico's. In wezen moet de organisatie aantonen een lerende organisatie te zijn die van haar fouten leert en anticipeert op gebeurtenissen in plaats van reageert.

⁴ (Bakker, Vocks, De Wit, & Koolen, 2020)

Voordelen van een andere manier van controleren

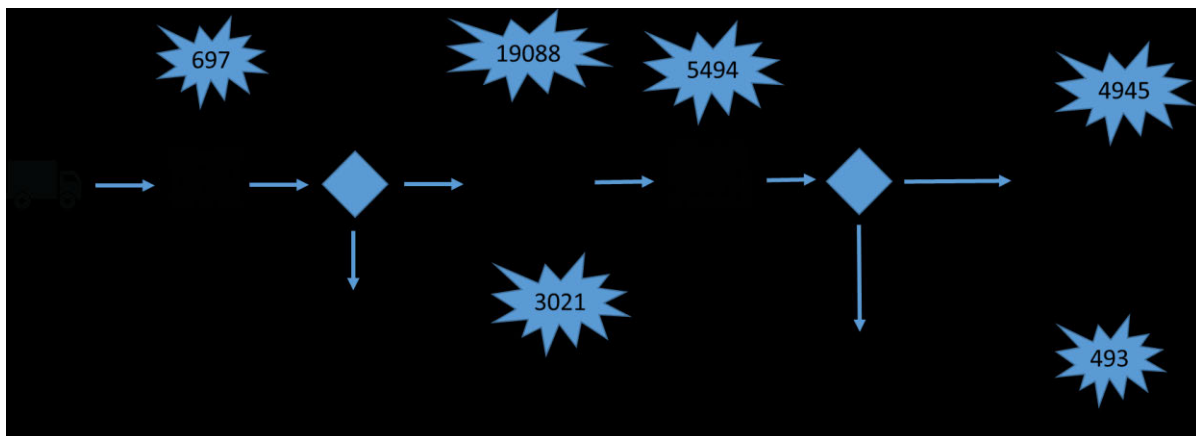
Dit betekent dat de douane niet op transactieniveau controleert, maar op systeemniveau. Dat heeft een aantal consequenties⁵. Het betekent onder andere dat douaniers opgeleid moeten worden om processen en systemen te beoordelen op risicoafdekking. Voor bedrijven betekent dit waarschijnlijk dat er weliswaar initiële investeringen nodig zijn (interne controle maatregelen, AO/IB, moeten genomen worden en geïntegreerd in de dagelijkse praktijk), maar dat deze zich terugbetalen in korte doorlooptijden aan de grens, beheersbare logistiek en compliante, betrouwbare processen. Een ander gevolg van dit concept is dat de aangiftesystemen ontlast zullen worden. Daar waar het invoeren van DMS en het afschaffen van de GPA het aantal door de douane te verwerken aangifteregels en berichten exponentieel zal stijgen, zal invoering van SA een tegenbeweging geven, omdat daarmee veel aangifteregels komen te vervallen. Onderstaand is een voorbeeld opgenomen van deze exponentiële stijging (bron: Deloitte).

Een bedrijf heeft drie vergunningen:

1. Particulier douane-entrepot, inclusief vergunning inschrijving in de administratie van de aangever;
2. Actieve veredeling, inclusief vergunning inschrijving in de administratie van de aangever en een vergunning voor de afrekening actieve veredeling;
3. Vergunning inschrijving in de administratie voor het in het vrije verkeer brengen van goederen.

Op dit moment wordt er één aangifte (middels CDrom) per maand gedaan.

Zonder de mogelijkheid om de aangifte middels inschrijving in de administratie te doen, zou de situatie er anders uitzien. Onderstaand is de situatie aangegeven van een maand in het jaar 2019, wanneer GPS vervangen wordt door een real time elektronische aangifte middels DMS. Het aantal aangiftes in dit maand is aangegeven.

In dit geval zouden per maand 33.738 aangiftes gedaan worden, dan zijn 1.607 aangiftes per dag.

De vraag is of de huidige douaneaangiftesystemen de grote stijging van het aantal douaneaangiftes als gevolg van de invoering van het DWU aankunnen. Een derde – positief - gevolg van dit concept is

⁵ (Koolen & Vocks, 2020)

dat de douane veel gericht risicovolle zendingen kan selecteren voor inspectie, omdat de beperkte inspectiecapaciteit niet zal worden ingezet op controles bij betrouwbare bedrijven.

Is Self Assessment implementeerbaar?

Binnen het huidige DWU is Self Assessment een vereenvoudiging binnen het aangifte proces. Het uitgewerkte concept voor Self Assessment gaat verder en past nu nog niet binnen het bestaande wettelijk kader. Artikel 185 DWU geeft aan dat een voorwaarde voor een SA-vergunning, de AEO C vergunning is. Daarnaast wordt aangegeven dat het bedrijf een vergunning EiDR moet hebben⁶. Het DWU lijkt het werken volgens bovenstaand concept in de weg te staan omdat conform bijlage B van de Gedelegeerde Verordening DWU een aanvullende aangifte gedaan moet worden. In de Uitvoeringsverordening⁷ wordt echter aangegeven dat de SA-vergunninghouder zelf de te betalen invoerrechten mag bepalen, op basis van de afspraken zoals in de vergunning beschreven. Dit biedt dus ruimte om per bedrijf relevante noodzakelijke afspraken te maken. Bovendien wordt ook in de Uitvoeringsverordening⁸ aangegeven dat die aanvullende aangifte, in plaats van conform Bijlage B GVo. DWU, ook vormgegeven kan worden door *“de aanvullende aangiften beschikbaar zijn via rechtstreekse elektronische toegang tot het systeem van de vergunninghouder”*. Hoe die rechtstreekse toegang vormgegeven moet worden, staat nog open. Daarnaast biedt het DWU⁹ de mogelijkheid om bedrijven vrijstelling te verlenen voor het aanbrengen van goederen. Dit zou betekenen dat bedrijven niet hoeven te wachten op inspectie van de douane. Een beperkte vorm van self-assessment past dus op dit moment wel al binnen de wetgeving.

⁶ Art. 151 GVo. DWU

⁷ Art. 237 UVo. DWU

⁸ Art. 225 UVo. DWU

⁹ Art. 182:3 DWU

Conclusie

Op basis van het onderzoek heeft het consortium een voorstel geformuleerd op basis van Self Assessment. Dit concept resulteert voor economische operatoren die daarvoor in aanmerking komen in een verregaande vereenvoudiging van de aangiftesystematiek en die ook de Geautomatiseerde Periodieke Aangifte zou kunnen vervangen. Self Assessment is daarom – na verdere validatie in een pilot en aanpassing van relevante regelgeving - een concept dat zou kunnen worden aangewend om planbare logistiek, korte doorlooptijden aan de grens en vermindering van de administratieve lasten voor het Nederlandse bedrijfsleven mogelijk maken.

Referenties

Rapporten:

Bakker, E., Vocks, L., De Wit, W., & Koolen, M. (2020). *Self-Assessment and customs supervision*. Rapport binnen het project 'Kansen van het UCC voor de BV Nederland'.

Koolen, M., & Vocks, L. (2020). *On the impact of selfassessment on Dutch logistics chains and customs controls*. Rapport binnen het Project 'Kansen van het UCC voor de BV Nederland'.